

DOI: 10.31866/2616-7581.8.2.2025.346285

УДК 784.9:39(=161.2):784.011.26(477)"20"

НОВІТНІ ВОКАЛЬНІ ТЕХНІКИ В УКРАЇНСЬКІЙ ЕСТРАДІ XXI СТОЛІТТЯ: МІЖ ЕТНІКОЮ ТА ПОПКУЛЬТУРОЮ

Олексій Шпортько^{1а}, Тамара Калюжна^{2а}, Ірина Усачова^{3а}¹ доцент, професор з/н кафедри естрадного співу;

ORCID: 0000-0003-0984-3066; e-mail: tesknukim@ukr.net

² викладач кафедри естрадного співу;

ORCID: 0009-0005-9996-2393; e-mail: damnikiya@gmail.com

³ викладач кафедри естрадного співу;

ORCID: 0009-0003-5294-8434; e-mail: irina.usachova@gmail.com

^а Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна

Анотація

У статті досліджено особливості формування та функціонування новітніх вокальних технік в українській естраді початку XXI століття в контексті взаємодії етнічних традицій та глобальної попкультури. **Мета дослідження** – проаналізувати новітні вокальні техніки української естради XXI століття в контексті синтезу етніки та попкультури й визначити їхню роль у процесах культурної глокалізації. **Методологія дослідження** ґрунтується на поєднанні аналітичного, культурологічного, музикознавчого та порівняльного методів. Використано міждисциплінарний підхід, що дає змогу простежити як технічні аспекти вокального виконання, так і соціокультурний контекст їх застосування. Аналіз проведено на матеріалі творчості українських виконавців (*Jamala, Onuka, Go_A, DakhaBrakha, The Hardkiss, Kalush Orchestra*), у репертуарі яких яскраво поєднано етнічні та сучасні вокальні практики. **Наукова новизна** статті полягає у спробі систематизації новітніх вокальних технік української естради та їхнього розгляду як феномену, що виникає на перетині етнічної спадщини та попкультурних впливів. Запропоновано класифікацію сучасних вокальних прийомів (традиційно-етнічні, запозичені з академічного співу, характерні для поп- та рок-естради, експериментальні й цифрово-модернізовані), а також виявлено їхню функціональність у художній структурі пісенних творів. **Висновки**. Новітні вокальні техніки української естради XXI століття відображають складний процес культурної взаємодії між національними традиціями та глобальними трендами. Їх застосування сприяє збереженню етнічної ідентичності в сучасному музичному просторі, водночас відкриваючи українському вокальному мистецтву нові можливості для інновацій та міжнародного визнання. Дослідження підтверджує, що саме синтез етніки та попкультури стає визначальним фактором формування унікального обличчя української естради на початку XXI століття.

Ключові слова: естрадний вокал; українська пісенна естрада; музичне мистецтво XXI століття; попкультура; вокальні техніки; артист-вокаліст; естрадний співак

Вступ

Сучасна українська естрада XXI століття вирізняється багатогранністю вокальних практик, у яких тісно переплітаються елементи традиційного народного співу та новітні прийоми глобальної поп- і рок-культури. Українські вокалісти дедалі частіше звертаються до синтезу етнічних інтонацій з електронними аранжуваннями, до експериментів з голосом, поєднуючи «білий голос», діафонію та імпровізаційність з *belting*, *growling*, сучасними міксами *chest / head voice*. Новітні вокальні техніки, які активно застосовують українські виконавці, стають не лише засобом виразності, але й маркером національної ідентичності у глобалізованому світі. Цей процес є відображенням загальносвітових тенденцій культурної гібридизації, коли автентичне поєднується з універсальним, а національне набуває глобального звучання.

Особливу значущість має тенденція до синтезу етнічних вокальних прийомів («білий голос», діафонія, архаїчні мелізми) з популярними вокальними техніками світової сцени (*belting*, *mix voice*, *growling*, використання цифрових технологій). Така інтеграція формує нову якість української естради, яка поєднує традицію і сучасність, локальне й глобальне.

Актуальність теми зумовлена потребою виявити, яким чином українські артисти XXI століття інтегрують у свій вокальний стиль як автентичні, так і сучасні техніки співу, формуючи унікальний культурний код. Водночас важливим є також дослідження ролі вокалу в процесах глокалізації: як український етнічний голос набуває світового визнання, зокрема на конкурсах міжнародного масштабу (Євробачення), та водночас зберігає свою ідентичність. Актуальність теми підкріплюється тим, що саме завдяки унікальному поєднанню етнічного й сучасного українські виконавці здобули міжнародне визнання (успіх *Jamala*, *Go_A*, *Kalush Orchestra*, популярність творчості *Onuka* та *DakhaBrakha*). Це свідчить про роль вокалу як носія культурного коду нації в процесах глокалізації. Отже, дослідження новітніх вокальних технік української естради є важливим не лише для музикознавства, але й для ширшого розуміння механізмів збереження й трансформації традиційної культури, а також для осмислення шляхів інтеграції українського мистецтва у світовий культурний простір.

Мета

Мета дослідження – проаналізувати новітні вокальні техніки української естради XXI століття в контексті синтезу етніки й попкультури та визначити їхню роль у процесах культурної глокалізації. Аналіз зосереджений на визначенні ключових новітніх вокальних технік, що формують сучасне українське естрадне мистецтво; характеристики інтеграції етнічних вокальних практик у сучасні естрадні стилі; осмисленні взаємодії етнічного та глобального у вокальних практиках українських артистів і виявленні тенденцій розвитку українського вокального мистецтва в умовах глокалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Сучасний науковий дискурс, пов'язаний із вивченням новітніх вокальних технік в українській естраді XXI століття, зосереджений на кількох ключових аспектах. Зокрема, це питання адаптації етнічних вокальних прийомів у сучасному естрадному співі: учені акцентують на інтеграції традиційних технік («білий голос», тремолярність, діафонія, архаїчні розспіви) у новітні жанрові форми, що створює ефект автентичності в сучасному музичному просторі (Маргіна, 2025; Масник, 2024; Матюшенко-Матвійчук, 2022; Осипенко, 2018; Шершова, 2025). Проблема впливу глобалізаційних процесів на трансформацію вокального виконавства також перебуває в активному дослідницькому колі сучасних музикознавців: обговорюють взаємодію локальної (національної) та глобальної (поп-культурної) стилістики, яка формує феномен глокалізації в музиці (прикладом є творчість гуртів *Go_A* чи *Onuka*, що поєднують народну манеру співу з електронним звучанням) (Кишакевич, 2021; Кишакевич & Стець, 2022; Красовська, 2024; Бурлака, 2023 та ін.).

Під час розгляду поєднання вокалу й електронних технологій досліджено використання ефектів, таких як автотюн, семплування, лупінг, що трансформують традиційне звучання голосу (наприклад, у піснях *Jerry Heil* застосування електронних обробок стало невід'ємною частиною художнього образу). Під час аналізу психофізіологічних особливостей сучасного вокалу звернено увагу на активне застосування *belting*, *mix voice*, *vocal fry*, *growling*, що вимагають нових методик постановки голосу й ускладнюють технічну підготовку співаків, адже, за влучним ствердженням А. Бойчук (2023, с. 54), «на сьогодні відсутня стала теорія навчання, яка змогла б повноцінно виховати естрадного співака», цей фактор «великою мірою нівелює даний напрямок і зводить його до елементарного співу у мікрофон та під фонограму мінус (-)», тому, на думку В. Горобця (2018), «чимало вокалістів можуть мати хибне уявлення стосовно вивчення естрадної манери співу» (с. 502). У цьому аспекті цікавими є праці М. Миговича (2022), С. Муравіцької (2022), В. Зайцева та П. Зіброва (2024; Зібров & Зайцев, 2024), В. Горобця (2018), Ю. Дерського (2011), Б. Кишакевича та ін. (2024).

Важливими також є питання рецепції та впливу на слухача, адже новітні техніки розглядають як засіб емоційного впливу, формування культурних кодів і нової ідентичності слухачів, зокрема молоді (Гаценко та ін., 2024; Козій & Тарасюк, 2022; Локтіонова-Ойцюсь, 2020), та феномену кросжанровості, який перетворює сучасну естраду на поле взаємодії різних жанрів – від фольклору й академічної музики до поп-, року та електроніки, що створює унікальний простір для розвитку вокального мистецтва (Войченко, 2022; Закрасняна та ін., 2017; Куриляк та ін., 2024; Скворцова, 2024; Шевченко, 2020; Бойчук, 2023).

Безперечно, що в умовах глобалізації і технологічного прогресу відбуваються зміни в «стилістиці виконання вокальних творів, що потребує наукового аналізу» (Маргіна, 2025, с. 114). Науковий дискурс демонструє багатовекторність підходів до вивчення вокальних технік: їх розглядають не лише як сукупність технічних прийомів, але й як культурний код, що поєднує традицію і новаторство, національне та глобальне, етніку та попкультуру. Однак, попри зростаючу

увагу науковців до проблеми взаємодії етнічних традицій та попкультури в сучасному музичному просторі, слід констатувати, що тема новітніх вокальних технік в українській естраді XXI століття залишається ще недостатньо розкритою. У працях переважно аналізують питання стилістики, жанрових трансформацій чи сценічної культури виконавців, тоді як специфіка саме вокальних прийомів (їхня технічна природа, функціональність у різних жанрових контекстах, взаємодія з етнічними манерами співу) досліджена лише фрагментарно. Така ситуація зумовлює потребу комплексного наукового осмислення цієї проблеми, що й визначає актуальність цієї статті.

Виклад матеріалу дослідження

Сучасна українська естрада активно використовує техніки, запозичені з академічної та попвокальної школи Заходу: R'n'B, soul, jazz, pop, belting, mix voice, falsetto, head voice, а також, за визначенням С. Кишакевич та Г. Стець (2022, с. 81), офф-біт, розщеплення тонів (драйв), вібрато, штробас (вокал фрай), свистковий йодль, гроулінг, субтон, або, як його визначає Л. Красовська (2024, с. 69), «шепітний спів»; лабільне інтонування, бендинг, глісандо (слайд), портаменто, орнаментика (мелізматика: форшлаг, групетто, мордент, трель), скет-вокал (імітація голосом гри на різних інструментах) тощо, як, наприклад, «тванг або вокальний ніс» (Мигович, 2022, с. 84). Усі названі вокальні техніки застосовують «зادля урізноманітнення, з метою надання необхідної експресії при виконанні творів, що відносяться до поп-музики (естрадної музики)». Їх видобування пов'язане зі специфічними прийомами подання звуку та його оформленням у процесі вокалізації (Горобець, 2018, с. 503).

Найпоширенішою є техніка belting – напружене, енергійне звучання у верхньому регістрі, це «спроба чисто грудним голосом заспівати високі ноти», що можна досягти внаслідок сильної опори, але максимально завищеною гортанню (Кишакевич & Стець, 2022, с. 81), що надає вокалу динаміки та сили і «є широко використовуваною вокальною технікою в різних жанрах музики, включаючи поп, рок, мюзикл й оперу» (Зайцев & Зібров, 2024, с. 87); її «застосовують у своєму вокалі практично всі сучасні західні зірки» (Кишакевич & Стець, 2022, с. 81). Яскравим прикладом використання цієї вокальної техніки в українській естраді є *Тіна Кароль*, чия виконавська манера поєднує естрадний belting з елементами soul та академічної вокальної школи, адже співачка «має дуже вражаючі вокальні можливості, які легко співпрацюють з белтінгом». Вона використовує зазначену вокальну техніку, щоб відтінити й урізноманітнити своє виконання (Зайцев & Зібров, 2024, с. 90). Схожі технічні прийоми демонструють *Злата Огнєвіч* та *Олена Тополя*.

Поряд із belting активно застосовують falsetto та head voice – «це "поставлений" фальцет, на опорі з наповненим резонаторним звучанням – head voice». Застосовують такий прийом майже всі виконавці, особливо чоловічої статі, зокрема рок-вокалісти на високих нотах (Кишакевич & Стець, 2022, с. 81). Виконавиці гурту *Kazka*, зокрема Олександра Заріцька, використовують змішаний голос (mix voice), поєднуючи грудний і головний резонатори для створення ефекту

«повітряного звучання». *Monatik* та *Wellboy* демонструють поєднання *mix voice* і сучасної попманери, що відповідає світовим тенденціям *R'n'B* і *funk-pop*.

Паралельно з м'якими вокальними прийомами в українській естраді активно розвивається використання альтернативних технік: *growling* (ричання, за визначенням М. Миговича (2022, с. 87), «діафрагмальний бас») та *screaming* (крик) активно застосовує гурт *The Hardkiss* (вокалістка Юлія Саніна). Ці прийоми походять із метал- і рок-культури, проте в українському контексті вони набувають виразного драматичного та сценічного забарвлення.

Елементи джазової вокальної імпровізації (*scat*, вільні мелізми) наявні у творчості *Jamala* та *Laura Marti*, що поєднують джазову манеру співу з елементами етніки. Щодо *Jamala* слід зауважити, що «співачка використовує різні вокальні манери (академічну, джазову, естрадну, народну), прийоми та виконавські техніки в залежності від типу твору». Це і є її творчою унікальністю. Співачка «здатна не лише виконувати твори, залучаючи один із даних виконавських наративів, а й міксувати їх у межах одного твору» (Войченко, 2022, с. 79).

У XXI столітті «спостерігається зростання ролі цифрових технологій у вокально-естрадному виконавстві». Починають використовувати мультимедійні засоби, електронну обробку звуку, віртуальні вокальні студії та програмне забезпечення, що дає змогу виконавцям розширювати творчі можливості та сприяє «створенню нових форматів вокально-естрадного мистецтва» (Маргіна, 2025, с. 114). Технічна обробка голосу й електронні ефекти стають органічною частиною естрадно-вокальної культури: *Jerry Heil* використовує *loop station* та *layering*, створюючи багатоголосся у концертних виступах; *Kalush Orchestra* застосовують автотюн не тільки як технічний інструмент корекції, а й як художній засіб, що формує характерне «електронізоване звучання». Подібні інновації роблять вокал не лише «живим», але й мультимедійним, здатним трансформуватися в електронному середовищі. Слід також згадати яскраву представницю української електронної музики – лідерку гурту *Onuka*: «На її прикладі, а також у творчості багатьох інших виконавців можна відзначити використання такого засобу, як розділення рядка чи слів на склади, що далеко відходить від кантиленного співу та імітує електронні інструменти, штучні засоби» (Красовська, 2024, с. 69).

Одним з найхарактерніших явищ українського естрадного вокалу новітньої доби є використання техніки «білого голосу» – відкритого, форсованого співу на грудному регістрі з різкою атакою звуку та природною «несценічною» тембровістю. Техніка «білого голосу» як етнічний феномен інтегрується у сучасний саунд (*Go_A*, *DakhaBrakha*, *Onuka* – у творчості цих та інших артистів народні інтонації, традиційні прийоми (протяжний спів, коломийковий ритм, діафонія) поєднуються з електронною музикою та попзвуком). Ця манера походить від архаїчного сільського співу, зокрема поліського й подільського регіонів.

У XXI столітті «білий голос» інтегрується в сучасні естрадні практики та стає етнічною основою сучасного звучання. Використання народного вокалу у творчості сучасних естрадних співаків, на думку Л. Красовської (2024), є способом «не лише вшанування традицій», але й новим шляхом «заявити світу про унікальність української культури, як і кожної іншої країни – створити в слухача конкретний позитивний образ, який асоціюватиметься з Україною» (с. 67). Зо-

крема, гурт *Go_A* у піснях «Соловей» та «Шум» поєднує етнічний спів солістки Катерини Павленко з електронними аранжуваннями, створюючи ефектний синтез етніки та EDM; *DakhaBrakha* у композиціях «Карпатський реп», «Татарин», «Sho z-pod duba» тощо демонструє багатоголосне використання «білого голосу», який зберігає автентичну силу навіть у театралізованій сценічній подачі.

DakhaBrakha плідно й успішно експериментує з автентичними техніками та театральністю; творчість *Onuka* є яскравим прикладом міксу академічного вокалу, етнічного забарвлення й електроніки; у піснях *Jerry Heil* поєдналися сучасні вокальні експерименти з елементами народної інтонації. Паралельно відбувається відродження етнічних вокальних традицій у сучасному аранжуванні. Цей процес дає змогу порушувати питання первинності (щодо народних технік співу) / вторинності (їх адаптації в естраді) та вокалу як маркера культурної ідентичності в умовах глобалізації. Отже, «білий голос» з маркера архаїчності перетворюється на стильову особливість, упізнавану не лише в Україні, але й у міжнародному музичному просторі.

Традиційна українська культура багата на діафонічний спів, коли два голоси рухаються паралельно у співзвуччях (зокрема у кварті, квінті або секундових зіставленнях). Цей прийом має коріння в обрядовій традиції, але в сучасній естраді він набуває нових форм. Наприклад, ансамбль «Божичі» у своїх автентичних записах демонструє традиційну діафонію; гурт *Onuka* у треку «Vidlik» використовує електронні семпли та беквокал, що імітують діафонічне звучання, вплітаючи його в сучасну саундтекстуру. Цей прийом стає мостом між автентикою і попелектронікою, надаючи вокалу глибини та архаїчної символіки.

Український традиційний спів має високий рівень імпровізаційності, зокрема в колискових, протяжних ліричних та обрядових піснях. Мелізми, характерні для українського фольклору (затягування голосної, орнаментация складів), у XXI столітті часто інтегруються в естрадний вокал. Наприклад, *Христина Соловій* у піснях «Тримай» та «Фортепіано» активно використовує мелізматичні інтонації, наближені до народного співу; співачка *Kurbanova* експериментує з архаїчними мелізмами в авторських композиціях, поєднуючи їх із сучасним джазовим звучанням; у творчості *Jamala* (зокрема пісня «1944») є поєднання джазового вокалу з орнаментальною імпровізацією, що апелює до кримськотатарських та українських етнічних традицій. У такий спосіб архаїчні інтонаційні формули не тільки зберігаються, а й отримують нове життя у сучасних вокальних практиках.

Синтез етніки та попкультури відбувається за кількома стильовими напрямками: попестрада з етнічним забарвленням; електроніка й етнічний вокал; неофольклор і театральність. Сучасні українські виконавці часто інтегрують окремі етнічні елементи в попаранжування, надаючи пісням національного колориту, зокрема: *Тіна Кароль* у композиції «Україна – це ти» поєднує академічно-вивірений belting з народнописаними інтонаціями, створюючи символічний образ «голосу нації»; *Jerry Heil* у піснях «Мрія», «На небі ні зорі» використовує мелодичні інтонації, споріднені з народними колисковими, які подаються через сучасну електроніку та багатоголосий семплінг; *Wellboy* («Вишні», «Гуси») поєднує простоту народної пісні (ігрова інтонаційність, гумористичні тексти) з актуальною попстилістикою.

Значний пласт сучасної естради формується на перетині етнічного вокалу та електронної музики: *Opuka* у треках «Vidlik», «Xashi» поєднує етнічні тембри (сопілка, трембіта, бандура) з електронними семплами і вокалом, що балансує між академічною технікою і фольклорною манерою; *Go_A* («Соловей», «Шум») створює унікальний синтез «білого голосу» з танцювальною електронікою, що дало змогу гурту здобути міжнародне визнання (Євробачення-2021).

Окремий напрям – це неофольклор, у якому етнічний вокал стає не тільки музичною, а й сценічною категорією, зокрема: *DakhaBrakha* – представники (за визначенням В. Осипенко, 2018, с. 41) «творчо вільного типу фольклоризму», для якого «характерним є індивідуально-авторська інтерпретація фольклорного зразка», що поєднують поліфонічний спів, «білий голос» і театралізовану сценічність, створюючи перформативне мистецтво, де вокал має сакральну-ритуальний характер. Подібний підхід був властивий і гурту *YUKO* (пісні «Galyna guliala», «Dura» та інші), де народнописанні мотиви впліталися в електронний саунд.

Наведений матеріал дає можливість систематизувати дані й створити порівняльну таблицю щодо традиційних і сучасних вокальних технік (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Традиційні вокальні прийоми	Сучасні адаптації в естраді	Приклади естрадних творів
Білий голос (відкритий грудний спів, сильна атака звуку)	Синтез із електронікою, EDM, попаранжуваннями	<i>Go_A</i> – «Шум», <i>DakhaBrakha</i> – «Sho z-pod duba»
Діафонія (паралельні інтервали, квартові / квінтові співи)	Семпли, беквокал, електронні гармонії	<i>ONUKA</i> – «Vidlik», Божичі – автентичні твори
Мелізми та імпровізаційність (орнаментальні прикраси)	Поп- та джазова імпровізація, soul-вокал	Христина Соловій – «Тримай», <i>Jamala</i> – «1944»
Протяжний спів (повільна кантилена, обрядовість)	Ліричні балади в попстилі	Тіна Кароль – «Україна – це ти»
Гуртовий спів (унісон, багатоголосся)	Loop station, layering, багатопаровий вокал	<i>Jerry Heil</i> – «На небі ні зорі»

Проаналізований матеріал дає змогу створити структуровану класифікацію сучасних вокальних прийомів в українській естраді XXI століття, зокрема, на нашу думку, можна визначити такі категорії:

1. *Традиційно-етнічні прийоми*: «білий голос» (відкритий, форсований звук, характерний для карпатської та подільської традиції: наприклад, *Go_A* – «Шум»); розспіви та підголоски (варіантні лінії в багатоголоссі, приклад: *DakhaBrakha* – «Baby»); протяжний голос із характерною кантиленою (так зв. гуцульський та лемківський стиль; приклад: *Тоня Матвієнко* – «Ой летіли дикі гуси»).

2. *Прийоми, запозичені з академічного співу*: *bel canto*, кантилена – використання м'якої зв'язності, протяжних фраз (*Jamala* – «1944»); вокальна драматизація, *quasi*-оперний стиль (імпульс, тембральна напруга; приклад: *Окса*

на Муха – «Намалюю тобі зорі»): фальцет і мікст (для вираження ніжності або ефекту «позаземного» звучання; *Alyona Alyona feat. Jerry Heil* – «Мрія»).

3. Вокальні прийоми, характерні для поп- та рок-естради: брек-ефекти (break, crack) – свідомий «злам» голосу (*The Hardkiss* – «Журавлі»); рокове форсування, крик, скримінг (screaming) (*O.Torvald* – «Time»); попестрадна манера «розмовного співу» (speech-like singing) (*Monatik* – «Кружить»).

4. Експериментальні прийоми: вокальні імпровізації, спонтанні «звукові потоки» (*DakhaBrakha* – «Sho z-pod duba»); поєднання співу з речитативом, реп-читанням (*Kalush Orchestra* – «Stefania»); мультитембральність (імітація інструментів голосом: *Onuka* – «Vidlik»).

5. Цифрово-модернізовані прийоми: автотюн як стильовий засіб (а не лише для корекції: *Jerry Heil* – «Охрана, отмена»); вокальні семпли та лупи (повторення оброблених фраз, *Alina Pash* – «Bosorkanya»); поєднання живого голосу з електронною модифікацією (distortion, delay, reverb, *The Maneken feat. Onuka* – «Vidlik»).

У контексті визначеної тематики потрібно також говорити про глобалізаційні виміри вокальної творчості сучасних естрадних артистів, адже у XXI столітті українська естрада активно розвивається в контексті глобальних культурних процесів. Проте, на відміну від багатьох інших країн, де локальні традиції розчиняються у світових стандартах, в Україні спостерігається зворотна тенденція – етнічний вокал стає основою для формування сучасного естрадного стилю. Поєднання народного співу з поп- та електронною культурою не є лише «фольклоризацією» естради, адже «діяльність сучасних вокалістів пов'язана з вимогою бути універсальними виконавцями» (Горобець, 2018, с. 503). Це цілеспрямований творчий процес, спрямований на збереження культурної пам'яті та водночас на вироблення конкурентоспроможного музичного продукту. Приклади творчості *Go_A*, *Onuka*, *DakhaBrakha*, *Jerry Heil*, *Wellboy*, *Тіни Кароль* та інших демонструють, що саме унікальне звучання українського голосу стає «брендом» сучасної музики.

Глобалізаційний аспект проявляється в кількох площинах: 1) конкурентоспроможність на міжнародній сцені – участь українських артистів у Євробаченні (*Jamala*, *Go_A*, *Kalush Orchestra* та інші) довела, що автентичний вокал може стати не тільки екзотикою, а й фактором перемоги; 2) медіалізація вокалу (використання сучасних технологій (loop station, автотюн, цифровий семплінг) робить український вокал доступним глобальній аудиторії через цифрові платформи; 3) глокалізація (сучасний вокал демонструє поєднання глобальних форм (pop, rock, EDM, soul) з локальними етнічними елементами («білий голос», діафонія, мелізми), створюючи синтетичний, але самобутній продукт).

Отже, українська естрада XXI століття не просто адаптує західні вокальні стандарти, а розвиває власну модель, де етнічні інтонації та новітні вокальні прийоми перебувають у стані діалогу та є взаємодоповнювальними категоріями. Це дає змогу створювати унікальні художні продукти, що репрезентують українську культуру в контексті глобалізації та продукують оригінальну модель вокальної практики, у якій традиційно-етнічні елементи постають у діалектичній єдності з інноваційними засобами поп- та рок-естради, утворюючи самобутній феномен сучасної культури.

Висновки

У статті систематизовано новітні вокальні техніки української естради (belting, mix voice, falsetto, head voice, офф-біт, розщеплення тонів (драйв), вібрато, штробас (вокал фрай), свистковий йодль, гроулінг, субтон (шепітний спів), лабільне інтонування, бендинг, глісандо (слайд), портаменто, орнаментука (мелізматика: форшлаг, групетто, мордент, трель), скет-вокал (імітація голосом гри на різних інструментах), тванг (вокальний ніс) тощо) та розглянуто їх як феномен, що виникає на перетині етнічної спадщини й попкультурних впливів.

Здійснено класифікацію сучасних вокальних прийомів (традиційно-етнічні, запозичені з академічного співу, характерні для поп- та рок-естради, експериментальні й цифрово-модернізовані), а також виявлено їхню функціональність у художній структурі піснених творів.

Визначено, що новітні вокальні техніки української естради XXI століття поєднують традиційні етнічні інтонації з глобальними вокальними стандартами. Вокальні практики українських артистів відображають процеси культурної гібридизації, де етніка і попкультура взаємодіють як рівноправні складники. Відтак сучасна українська естрада XXI століття характеризується синтезом етнічних і новітніх вокальних технік, що відображає як глобальні тенденції, так і національні культурні особливості: традиційні прийоми – «білий голос», діафонія, мелізми – успішно інтегруються в сучасну поп- та електронну музику, створюючи унікальний стиль, у якому «білий голос» та інші етнічні прийоми стають частиною світового музичного дискурсу, а сучасні техніки – belting, growling, screaming, loop station, layering – розширюють виражальні можливості голосу та сприяють інноваційності українського саунду.

Обґрунтовано, що вокальні практики таких артистів, як *Go_A*, *Onuka*, *DakhaBrakha*, *Jerry Heil*, *Wellboy*, *Тіна Кароль*, *Jamala*, стали маркером глокалізації: національні елементи втілюються у глобальних музичних формах, що працює на збереження національної традиції в процесі одночасного входження у світовий мистецький простір. Українська естрада XXI століття доводить, що ревіталізація етнічної традиції та її поєднання із сучасними вокальними стандартами не тільки збагачують культурний простір, а й утверджують українську музику як вагомий чинник світового культурного процесу.

Визначено, що новітні вокальні техніки української естради XXI століття відображають складний процес культурної взаємодії між національними традиціями та глобальними трендами. Їх застосування сприяє збереженню етнічної ідентичності в сучасному музичному просторі, водночас відкриваючи українському вокальному мистецтву нові можливості для інновацій та міжнародного визнання. Дослідження підтверджує, що саме синтез етніки й попкультури стає визначальним фактором формування унікального обличчя української естради на початку XXI століття. Українська естрада XXI століття не обмежується запозиченням західних вокальних стандартів, а формує власну художню парадигму, у якій етнічне та сучасне співіснують як взаємодоповнювальні категорії. Така синергія забезпечує не тільки збереження національної ідентичності, а й інтеграцію української музики в глобальний культурний простір.

Водночас маємо зауважити, що окреслене коло питань не можна вважати остаточно висчерпаним, адже запропонована стаття лише визначає основні аспекти, пов'язані з вокально-естрадними практиками сучасних українських артистів у контексті взаємодії етнічних традицій і глобальної попкультури, та не висчерпує поставленої проблеми, яка потребує подальшого комплексного вивчення, а також вимагає залучення міждисциплінарного інструментарію, зокрема музикознавства, культурології, історії виконавських шкіл, музичної семіотики, етномузикології, психології музичного сприйняття.

Список бібліографічних посилань

- Бойчук, А. (2023). Нариси формування естрадного співака України у парадигмі XXI століття. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 60(1), 53–59. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-1-8>
- Бурлака, А. В. (2023, 7–8 квітня). Інтонаційна сутність української естрадної пісні: національний аспект. В *Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарних наук у сучасному соціокультурному просторі* [Матеріали конференції] (с. 14–16). Видавничий центр КНУКіМ.
- Войченко, О. (2022). Особливості вокальної манери Джамали. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 47(1), 78–82. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/47-1-12>
- Гаценко, Г., Ковмір, Н., & Юрчук, В. (2024). Сценічне втілення естрадної пісні: комплекс виразних засобів у сучасних виконавських практиках. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво*, 7(2), 170–182. <https://doi.org/10.31866/2616-7581.7.2.2024.316731>
- Горобець, В. П. (2018). Проблемні аспекти вокального виконавства в естрадній та академічній манері. *Молодий вчений*, 2(54), 501–504. <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/2/117.pdf>
- Дерський, Ю. Я. (2011). Постановка вокального апарата естрадного співака та її роль у вихованні індивідуальної виконавської манери. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, 33, 281–289.
- Зайцев, В. В., & Зібров, П. М. (2024). Виконавська манера белтінг у творчості українських вокалістів. *Імідж сучасного педагога*, 1(214), 86–92. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-1\(214\)-86-92](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-1(214)-86-92)
- Закрасняна, Ж. М., Остапенко, Л. В., & Горобець, Т. І. (2017). Академічний вокал та рок-музика: шляхи перетину. *Молодий вчений*, 11(51), 548–551. <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/132.pdf>
- Зібров, П., & Зайцев, В. (2024). Вокальна манера як основа творчого стилю поп-виконавця. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 71(2), 48–52. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-2-7>
- Кишакевич, Б. Ю., Кишакевич, С. В., & Стець, Г. В. (2024). Синтез теорії та практики в інтерактивних методах навчання естрадного вокалу. *Академічні візії*, 37, 1–10. <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/1539>
- Кишакевич, С. В. (2021). Деякі аспекти навчання естрадного співу за методиками зарубіжних вокальних педагогів. *Науковий часопис Національного педагогічного*

- університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 80(1), 124–128. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.80.1.25>
- Кишакевич, С., & Стець, Г. (2022). Саунд як індивідуальна форма звучання голосу. *Молодь і ринок*, 3-4(201-202), 78–82. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.259953>
- Козій, О., & Тарасюк, Л. (2022). Робота над художнім образом у вокальних творах. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 51, 142–147. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-20>
- Красовська, Л. О. (2024). Процес трансформації, стилі та засоби вокального естрадного виконавства в Україні наприкінці ХХ ст. – на початку ХХІ ст. *Культура України*, 84, 64–70. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.084.06>
- Куриляк, І., Чубінська, А., & Білан, В. (2024). Сучасні вокальні техніки та їх проникнення в академічний сольний спів. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 74(1), 200–204. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-1-27>
- Локтіонова-Ойцюсь, О. О. (2020). До визначення поняття «виконавський образ». *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 4, 170–175. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2020.219152>
- Маргіна, О. А. (2025). Фольклорні витоки сучасного естрадного вокалу: синтез традицій і поп-музики. *Південноукраїнські мистецькі студії*, 2(9), 114–121. <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-2.19>
- Масник, О. (2024, 24–25 травня). Риси вокального універсалізму в творчості провідних українських естрадних співаків. В В. Дутчак (Ред.), *Творчий універсалізм у культурі, мистецтві, освіті: ідентифікаційний, комунікаційний, синергетичний виміри* [Матеріали конференції] (с. 124–126). Навчально-науковий інститут мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Ксерограф.
- Матюшенко-Матвійчук, В. (2022). Особливості української вокальної музики в аспекті виконавства. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 52–57. <https://doi.org/10.32782/facs-2022-4-7>
- Мигович, М. (2022). Сучасні вокальні техніки та методики їх вивчення. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 55(2), 83–89. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-2-13>
- Муравіцька, С. С. (2022). Синтез академічного та естрадного вокалу у методико-педагогічному контексті. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 1, 174–179.
- Осипенко, В. В. (2018). Народнописенна традиція у виконавській практиці сучасних українських естрадних співаків. *World Science*, 6(3), 31, 38–42. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/219942>
- Скворцова, О. (2024). Універсалізм вокаліста у просторі сучасної національної культури. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 75(2), 131–137. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-2-19>
- Шевченко, Н. С. (2020). Елементи розширених вокальних технік у сучасному виконавстві. *Мистецтвознавчі записки*, 37, 124–128. <https://doi.org/10.32461/2226-2180.37.2020.221781>
- Шершова, Т. В. (2025). Сучасний естрадний україноспів як відображення мистецької ідентичності. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 1, 351–355. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2025.327994>

References

- Boichuk, A. (2023). Narysy formuvannia estradnoho spivaka Ukrainy u paradyhmi XXI stolittia [Essays on the formation of a pop singer of Ukraine in the 21 century paradigm]. *Humanities Science Current Issues*, 60(1), 53–59. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-1-8> [in Ukrainian].
- Burlaka, A. V. (2023, April 7–8). Intonatsiina sutnist ukrainskoi estradnoi pisni: natsionalnyi aspekt [The intonation essence of Ukrainian pop song: A national aspect]. In *Aktualni pytannia, problemy ta perspektyvy rozvytku humanitarnykh nauk u suchasnomu sotsiokulturnomu prostori* [Current issues, problems and prospects for the development of the humanities in the modern socio-cultural space] [Conference proceedings] (pp. 14–16). KNUCA Publishing Centre [in Ukrainian].
- Derskyi, Yu. Ya. (2011). Postanovka vokalnoho aparata estradnoho spivaka ta yii rol u vykhovanni indyvidualnoi vykonavskoi manery [Statement of vocal apparatus pop singer and her role in the upbringing of an individual performing manner]. *Problems of Interaction of Art, Pedagogy, Theory and Practice of Education*, 33, 281–289 [in Ukrainian].
- Hatsenko, H., Kovmir, N., & Yurchuk, V. (2024). Stsenichne vtilennia estradnoi pisni: kompleks vyraznykh zasobiv u suchasnykh vykonavskykh praktykakh [Stage performance of pop song: Set of expressive means in contemporary performance practice]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Musical Art*, 7(2), 170–182. <https://doi.org/10.31866/2616-7581.7.2.2024.316731> [in Ukrainian].
- Horobets, V. P. (2018). Problemni aspekty vokalnoho vykonavstva v estradnii ta akademichnii maneri [Problem aspects of vocal execution in the estrad and academic manere]. *Young Scientist*, 2(54), 501–504. <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/2/117.pdf> [in Ukrainian].
- Kozii, O., & Tarasiuk, L. (2022). Robota nad khudozhnim obrazom u vokalnykh tvorakh [Work on the artistic image in vocal works]. *Humanities Science Current Issues*, 51, 142–147. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-20> [in Ukrainian].
- Krasovska, L. O. (2024). Protses transformatsii, styli ta zasoby vokalnoho estradnoho vykonavstva v Ukraini naprykintsi XX st. – na pochatku XXI st. [The process of transformation, styles and methods of vocal pop performance in Ukraine at the end of the 20 – beginning of the 21 century]. *Culture of Ukraine*, 84, 64–70. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.084.06> [in Ukrainian].
- Kuryliak, I., Chubinska, A., & Bilan, V. (2024). Suchasni vokalni tekhniky ta yikh pronyknennia v akademichni solnyi spiv [Modern vocal techniques and their penetration into academic solo singing]. *Humanities Science Current Issues*, 74(1), 200–204. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-1-27> [in Ukrainian].
- Kyshakevych, B. Yu., Kyshakevych, S. V., & Stets, H. V. (2024). Syntez teorii ta praktyky v interaktyvnykh metodakh navchannia estradnoho vokalu [The synthesis of theory and practice in interactive methods of pop vocal training]. *Academic Visions*, 37, 1–10. <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/1539> [in Ukrainian].
- Kyshakevych, S. V. (2021). Deiaki aspekty navchannia estradnoho spivu za metodykamy zarubizhnykh vokalnykh pedahohiv [Some aspects of teaching pop singing according to methods of foreign vocal teachers]. *Naukovyi Chasopys National Pedagogical Dragomanov University. Series 5. Pedagogical Science: Really and Perspectives*, 80(1), 124–128. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.80.1.25> [in Ukrainian].

- Kyshakevych, S., & Stets, H. (2022). Saund yak indyvidualna forma zvuchannia holosu [Sound as an individual form of voice]. *Youth & Market*, 3-4(201-202), 78–82. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.259953> [in Ukrainian].
- Loktionova-Oitsius, O. O. (2020). Do vyznachennia poniattia "vykonavskiy obraz" [To the definition of the "performance image" concept]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 4, 170–175. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2020.219152> [in Ukrainian].
- Marhina, O. A. (2025). Folklorni vytyky suchasnoho estradnoho vokalu: syntezy tradytsii i pop-muzyky [Folklore origins of modern pop vocal synthesis of traditions and pop music]. *South Ukrainian Art Studios*, 2(9), 114–121. <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-2.19> [in Ukrainian].
- Masnyk, O. (2024, May 24–25). Rysy vokalnogo universalizmu v tvorchosti providnykh ukrainskykh estradnykh spivakiv [Features of vocal universalism in the work of leading Ukrainian pop singer]. In V. Dutchak (Ed.), *Tvorchyi universalizm u kulturi, mystetstvi, osviti: identyfikatsiinyi, komunikatsiinyi, synerhetychnyi vymiry* [Creative universalism in culture, art, education: Identification, communication, synergistic dimensions] [Conference proceedings] (pp. 124–126). Educational and Scientific Institute of Arts of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University; Kserohraf [in Ukrainian].
- Matiushenko-Matviichuk, V. (2022). Osoblyvosti ukrainskoi vokalnoi muzyky v aspekti vykonavstva [Ukrainian vocal music features in the aspect of performance]. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 52–57. <https://doi.org/10.32782/facs-2022-4-7> [in Ukrainian].
- Muravitska, S. S. (2022). Syntezy akademichnoho ta estradnoho vokalu u metodyko-pedahohichnomu konteksti [Synthesis of academic and variety art vocals in the methodological and pedagogical context]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 1, 174–179 [in Ukrainian].
- Myhovych, M. (2022). Suchasni vokalni tekhniky ta metodyky yikh vyvchennia [Modern vocal techniques and their study methods]. *Humanities Science Current Issues*, 55(2), 83–89. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-2-13> [in Ukrainian].
- Osyenko, V. V. (2018). Narodnopisenna tradytsiia u vykonavskii praktytsi suchasnykh ukrainskykh estradnykh spivakiv [Folk song tradition in the performance practice of modern Ukrainian pop singers]. *World Science*, 6(3), 31, 38–42. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/219942> [in Ukrainian].
- Shershova, T. V. (2025). Suchasnyi estradniy ukrainospiv yak vidobrazhennia mystetskoi identychnosti [Modern Ukrainian pop singing as a reflection of artistic identity]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 1, 351–355. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2025.327994> [in Ukrainian].
- Shevchenko, N. S. (2020). Elementy rozshyrenykh vokalnykh tekhnik u suchasnomu vykonavstvi [Elements of advanced vocal techniques in modern performance]. *Notes on Art Criticism*, 37, 124–128. <https://doi.org/10.32461/2226-2180.37.2020.221781> [in Ukrainian].
- Skvortsova, O. (2024). Universalizm vokalista u prostori suchasnoi natsionalnoi kultury [Universalism if the vocalist in the space of contemporary national culture]. *Humanities Science Current Issues*, 75(2), 131–137. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-2-19> [in Ukrainian].
- Voichenko, O. (2022). Osoblyvosti vokalnoi manery Dzhamaly [Features of Jamala's vocal manner]. *Humanities Science Current Issues*, 47(1), 78–82. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/47-1-12> [in Ukrainian].

- Zaitsev, V. V., & Zibrov, P. M. (2024). Vykonavska manera belting u tvorchosti ukrainskykh vokalistiv [Belting performance manner in the creativity of Ukrainian vocalists]. *Image of the Modern Pedagogue*, 1(214), 86–92. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-1\(214\)-86-92](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-1(214)-86-92) [in Ukrainian].
- Zakrasniana, Zh. M., Ostapenko, L. V., & Horobets, T. I. (2017). Akademichnyi vokal ta rok-muzyka: shliakhy peretynu [Academic vocal and rock music: Ways of the crossing]. *Young Scientist*, 11(51), 548–551. <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/132.pdf> [in Ukrainian].
- Zibrov, P., & Zaitsev, V. (2024). Vokalna manera yak osnova tvorchoho stylu pop-vykonavtsia [Vocal manner as the basis of a pop singer's creative style]. *Humanities Science Current Issues*, 71(2), 48–52. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-2-7> [in Ukrainian].

**INNOVATIVE VOCAL TECHNIQUES IN UKRAINIAN POP MUSIC
OF THE 21ST CENTURY: BETWEEN ETHNICITY AND POP CULTURE****Oleksii Shportko^{1a}, Tamara Kaliuzna^{2a}, Iryna Usachova^{3a}**¹ Associate Professor, Professor by order of the Department of Pop Singing;

ORCID: 0000-0003-0984-3066; e-mail: tesknukim@ukr.net

² Lecturer of the Department of Pop Singing;

ORCID: 0009-0005-9996-2393 ; e-mail: damnikiya@gmail.com

³ Lecturer of the Department of Pop Singing;

ORCID: 0009-0003-5294-8434; e-mail: irina.usachova@gmail.com

^a Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine**Abstract**

The article studies specific features of grounding and functioning of novel vocal techniques in Ukrainian pop music of the early 21st century within the context of interaction between ethnic traditions and global pop culture. **The purpose of the research** is to analyse innovative vocal techniques in Ukrainian pop music of the 21st century in the aspect of ethnicity and pop culture synthesis, as well as to determine their role in the processes of cultural glocalisation. **The research methodology** is based on a combination of analytical, culturological, musicological and comparative methods. An applied interdisciplinary approach makes it possible to trace both technical aspects of vocal performance and sociocultural context of their use. The analysis is provided on the creative works of Ukrainian performers (Jamala, ONUKA, Go_A, DakhaBrakha, The Hardkiss, Kalush Orchestra), whose repertoires vividly combine ethnic and modern vocal practices. **The scientific novelty** of this article lies in the attempt to systematise novel vocal techniques in Ukrainian pop music; to consider them as a phenomenon emerging at the intersection of ethnic heritage and pop cultural influences. A classification of contemporary vocal techniques is offered (traditional-ethnic, borrowed from academic singing, characteristic of pop and rock music, experimental and digitally modernised); their functionality within the artistic structure of songs is outlined. **Conclusions.** The innovative vocal techniques in Ukrainian pop music of the 21st century reflect a complex process of cultural interaction between national traditions and global tendencies. Their use supports the preservation of ethnic identity in modern musical space, while at the same time opening new possibilities for innovation and international recognition of Ukrainian vocal art. This study confirms that the synthesis of ethnicity and pop culture becomes a defining factor in shaping the unique identity of Ukrainian pop music at the beginning of the 21st century.

Keywords: pop music vocal; Ukrainian pop music; musical art of the 21st century; pop culture; vocal techniques; artist-vocalist; pop singer

Надійшла: 11.09.2025; Прийнято: 21.10.2025;
Статтю вперше опубліковано онлайн: 15.12.2025

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons «Attribution» 4.0.